

INTERJÚ

SILMARILLION WRITERS' GUILD

KÉSZÍTETTE ÉS FORDÍTOTTA: JÓTH-PALÁSTHY JUCA (JAERTHEL)

Dawn Walls-Thumma 2005-ben alapította meg a Silmarillion Writers' Guildet, egy online felületet, amely Silmarillion-rajongók írásainak, kutatásainak és egyéb alkotásainak ad otthont. Dawn a rajongói közösség építése mellett Tolkien-kutató, és olyan konferenciákon tartott előadásairól is ismert, mint például a Mythmoot vagy a New York-i Tolkien Konferencia. Ezen felül humán tárgyakat oktat 11-13 éves gyerekeknek. Az amerikai Vermont állam egyik távoli szegletében él férjével és – ahogy fogalmaz – egy sereg állattal.

Mióta foglalkozol Tolkien munkásságával? Hogyan szeretted meg Arda világát?

A *Gyűrűk Ura* filmekén keresztül szerettem meg Tolkien. Már egyetemre jártam, amikor bemutatták őket, de vagy tíz évvel azelőtt kötelező olvasmányom volt *A hobbit* (ötödikben) és *A Gyűrű Szövetsége* (hatodikban). Előbbit még végigolvastam, de a Szövetség túl sok volt nekem: nem jutottam tovább a 2. fejezetnél. Ez a rövid, kudarcba fulladt próbálkozás – és persze 11 évem megkérdőjelezhetetlen bölcsessége – persze elég volt, hogy meggyőzőn arról: utálok Tolkien műveit. Képzeld csak el a rémületemet, amikor megnéztem *A Gyűrűk Ura* filmeket, és azonnal beléjük szerettem!

Mielőtt *A király visszatért* bemutatták, újra nekifutottam a könyveknek, és ezúttal már élveztem őket. Aztán *A szilmarilok* is kezembe vettem, de nem azt kaptam, amire számítottam... A könyv rengeteg kérdést ébresztett bennem, kiváltképp a szereplőkkel kapcsolatban. Nagyon is emberi indítékokat éreztem meghúzódnai a történetek mögött, melyeket a könyv maga csak felületesen érintett.

A következő évben aztán megismerkedtem a rajongói közösséggel és a fanfiction világával. Már korábban is elképzelttem, sőt, papírra is vettem néhány történetet *A szilmarilok* szereplőiről – és egy évvel később megalapítottam az SWG-t.

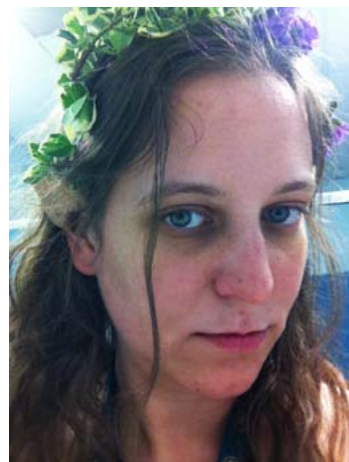
Azt hiszem, nagyon nehéz anélkül *Silmarillion*-fanfictiont írni, hogy ne kezdenéd tovább kutatni Tolkien világát. Ha rákattansz *A szilmarilokra*, többet akarsz ezekből a történetekből, ami elvezet a *Befejezetlen regék*hez és a *Középfölde históriájához*, elmélyedsz *Tolkien leveleiben*, majd a *Vinyar Tengwarban* keresgélisz... aztán egyszer csak arra ébredsz, hogy komoly kutatásokat végzel csak azért, hogy fanfictiont írhasz. Azt hiszem, mióta *A szilmarilok* rajongója lettem, Tolkien-kutató is vagyok egyben – ezen tevékenységem az utóbbi években csak egyre inkább előtérbe került.

Milyen ambíciókkal kezdted az SWG építését, és mik a jelenlegi céljaid?

Eredetileg egy online „műhelyt” szerettem volna létrehozni fanficszerzőknek, ahol beszélgethetünk alkotásainkról, és persze a kánonról. Végül a csatlakozott tagok győztek meg arról, hogy érdemes létrehozni egy gyűjteményt is. Így az SWG inkább hagyományos fanfic-oldallá alakult, és a műhely funkció háttérbe szorult.

Egy dolog azonban sosem változott: olyan közösség vagyunk, amely bárki számára nyitva áll. Annak idején magam is szembesültem azzal, hogy sok rajongó ridegen, távolságtartóan viselkedik azokkal szemben, akik újonnan, pláne a filmekén keresztül szerették meg Tolkien. Egyes online gyűjtemények külön szabályokkal akadályozták, hogy a lelkes (bár tájékozatlan) film-rajongók megosszák náluk alkotásaikat. Élesen elkülönültek egymástól azok, akik szentül hitték, hogy Tolkien elképzeléseit viszik tovább, azok, akik írásait kritikának szánták, és azok, akik pusztán élvezetből írtak... és ezek az emberek sehogy sem jöttek ki egymással. Nevetségesnek tartottam a dolgot. Minél több rajongóval szerettem volna kapcsolatba lépni, és nem tartottam szégyellni valónak, ha valaki nem jártas a kánonban. Olyan közösséget akartam teremteni a rajongóknak, amely lehetővé teszi, hogy jobban megismerjék a legendáriumot, és kedvükre írhaszanak-olvashassanak.

Az SWG nem csupán a fanfiction, de egyéb kreatív munkák közzétételét is támogatja. Mondanál egy pár szót az oldalon futó különböző projektekről?

Fotó: Dawn Walls-Thumma

A honlap középpontjában a gyűjtemény áll, ahová a tagok beküldhetik munkáikat: fanfictiont, költeményeket, esszéket; sőt, még hangfelvételeket is fel lehet tölteni. A közeljövőben szeretnénk tovább fejleszteni az oldalt, hogy képet, videót és egyéb multimédiás rajongói munkákat is képes legyen tárolni.

Ami az írásokat illeti, van egy havonta induló pályázatunk. Ez egyidős az SWG-vel, bár a tavalyi év után (amikor hónapokig nem jelentkezett senki), egy kicsit megújítottuk és több energiát fektettünk a népszerűsítésébe, ennek eredményeként megnőtt a jelentkezők száma.

Szinte kezdettől fogva van havi hírlevelünk is, melyben beszámolunk a közösségben történt főbb eseményekről – közöljük például az elmúlt hónapban feltöltött írássok listáját, más online közösségek felhívásait, érdekes cikkek elérhetőségét, és a legújabb pályázati kiírást. Néha képregények és cikkek is kerülnek bele, például szereplő-életrajzok.

Oldalunk „Kézikönyvtár” részlegének pedig – amely éppen átalakítás alatt áll –, az a célja, hogy megbízható, hiteles információkat és forrásokat közöljön Arda világáról.

Hány aktív tagja van most a közösségnek, és milyen országokból jöttek?

Nehéz ezt pontosan meghatározni, hiszen sokféle módon (írás, olvasás útján, önkéntes segítséggel, a közösségi médiában) lehet részt venni a munkánkban. A gyűjtemény használatáról azonban vannak statisztikáink: az elmúlt évben 67 szerző küldött be (vagy frissített) 415 történetet, és 52 felhasználó írt összesen 752 hozzászólást. Ez együttesen 79 aktív tagot jelent, ami a regisztrált felhasználóknak mintegy 9%-a. Velem együtt jelenleg négy aktív moderátorunk van.

Világszerte vannak tagjaink, ez magán a szerkesztői csapaton is meglátszik. Az SWG működése óta volt rajtam kívül még egy moderátorunk az Egyesült Államokból, és egy-egy Írországból, Kanadából, Hollandiából, Argentínából, Angliából és Németországból. Jelenlegi segítőim Németországból, Peruból és Lengyelországból származnak. Becslésem szerint a legtöbb tagunk észak-amerikai vagy európai, de a világ minden szegletéből érkeztek már aktív felhasználók.

Mik a jövőbeni terveid az SWG-vel kapcsolatban?

Szeretnénk frissíteni a honlapot egy új szoftver használatával, hogy könnyebben kezelhető legyen, és olyan tartalmak feltöltését is lehetővé tegye, amelyek most még

nem elérhetőek (például végre el tudjuk majd indítani a képgalériát). A hozzászólások rendszerét is fejleszteni szeretnénk, valamint szívesen megnyitnánk az eredetileg tervezett „műhelyt” alkotóknak és Tolkien-kutatóknak egyaránt, hogy beszélgethessenek készülöben lévő munkáikról.

Tolkien-kutatóként is publikálsz. Honnét ez a tudás? Mit élvezel a legjobban a kutatás kapcsán?

Mint sok más információéhes filmrajongó, én is mindent el akartam olvasni, amit csak találtam. A *szilmarillokkal* kezdtem, és a *Középfölde históriájával* folytattam. A konferenciákon való szerepléshez és publikációkhoz pedig az adta a löketet, hogy elkezdtem egy bölcsész mesterszakot (tanár vagyok, és ehhez nálunk általában előírás a mesterszakos képzettség), ott pedig azt várják el, hogy konferenciákra járd, és publikálni kezdj. Bár a szakdolgozatomat a *Beowulf*-ból írtam, mégis a Tolkien-tanulmányaim kapcsán kezdtem előadni, mert éppen erre adódott több lehetőség. Az első előadásomat a Mythmoot II konferencián tartottam, mert a közelben rendezték meg. Sok előadóval ellentétben, akik konkrét keletkezésmítoszokhoz (például bibliai vagy északi eredetű legendákhoz) hasonlították az *Ainulindalét*, én a mítoszokban megjelenő általános motívumokat vizsgáltam, és azt elemeztem, hogyan használta fel őket Tolkien a teremtéstörténetében anélkül, hogy egyértelműen utánozna más, már létező mítoszokat.

Ekkoriban kezdtem tudományos írásokat olvasni Tolkien munkásságáról, és rá kellett jönnöm: néhány barátom, aki fanfictiont ír, többet dolgozik a posztumusz szövegekkel, mint sok komoly kutató... Ennek ellenére sokáig túl merésznek tartottam, hogy filmrajongóként és fanfic-íróként „Tolkien-kutatónak” nevezzem magam. Máig sem barátokoztam meg vele teljesen.

Kutatásban és írásban egyaránt azt szeretem a legjobban, hogy mindig új felfedezéseket teszek. A tolkieni világ hihetetlenül mély és összetett: kutatása és a róla való értekezés új és új kérdéseket vet fel, ami nagyon izgalmas, és mindig járatlan utakra visz.

Kutatásaidat tudod hasznosítani a szakmai életben is?

Már az egyetemi éveim alatt sokat segített, hogy a munkámat ilyen támogató környezetben végezhettem. Minden konferencia, amin részt vettem, hihetetlenül szórakoztató volt. Ez talán szokatlan jelző egy tudományos előadássorozatra; de hát senki sem azért lesz

Tolkien-kutató, hogy meggazdagodjon vagy jó álláshoz jusson, hanem mert szereti, amit csinál. Engem nagyon sok önbizalomhoz és tapasztalathoz juttatott, hogy ilyen közegben oszthattam meg a gondolataimat.

Tanárként pedig elengedhetetlennek tartom, hogy folyamatosan tanuljunk, és egyre többet legyünk képesek befogadni. Fontos, hogy tapasztalatokat szerezzünk a tanultakon keresztül, és merjünk bízni a tudásunkban. Gyakran kérem a diákjaimat kényelmetlen dolgokra: írjanak esszéket, álljanak ki a többiek elé előadást tartani. Könnyen elfelejti az ember, milyen nehéz a még új, felületes tudását és kialakulóban lévő felismeréseit megosztani másokkal... Amikor egy konferencián adok elő, ugyanarra a területre tévedek, mint ahová máskor a diákjaimat küldöm – kockáztatom, hogy tévedek, nyilvánosan kritizálják vagy nem fogadják el az álláspontomat –, és ezt szintén nagyon fontosnak tartom.

A diákjaim egyébként tudnak a konferenciaszerepléseimről és tudományos munkámról, de az ennél sokkal jobban lenyűgözi őket, hogy van egy saját Youtube-csatornám...

Egyik írásodban azt vizsgálod, hogyan változtat az egyes karakterek megítélésén a *Középfölde históriája* (HoME) ismerete. Honnét a kutatás ötlete?

Azt fejtegettem, hogy a fanfiction-írók – mivel sok esetben támaszkodnak a HoME-sorozatra – talán jobban tisztában vannak a történetekbe rejtett előítéletekkel, mint maguk a Tolkien-tudósok. Felmérésem eredménye szerint a megkérdezett *Silmarillion*-fanfic szerzők 72%-a használ *A szilmarilok*on túl más posztumusz megjelent Tolkien-műveket is az alkotáshoz. Arról nincsenek adataim, hogy tudományos nézőpontból mennyire olvasottak a HoME-hoz hasonló szövegek, de olvasóként eddig nem sűrűn tapasztaltam, hogy egy kutató a fanfiction-írók szintjén belemélyedne ezekbe – egyszerűen azért, mert eltérnek a célok: a fanfiction-író minél több információt akar összegyűjteni a vizsgált szereplőről, míg a kutatónak sokszor csak egyetlen, kerek szövegre van szüksége. A fanfiction-szerzők felhasználják a gondolatot, hogy az ismert szöveg nézőpontja szubjektív lehet, míg tudományos berkekben csak egy elfeledett 1992-es cikket találtam erről a témáról – innen a kutatás ötlete.

Szerinted ez az elfogultság lehet az oka annak is, hogy Tolkien karaktereit gyakran fekete-fehérnek tartják?

Részben igen. Azáltal, hogy konkrét szereplőket választott munkái fiktív szerzőinek – akik közül szerintem

Pengolodh különösen részrehajló –, Tolkien erősen leszűkítette, mit láthatunk az egyes szereplőkből. Mivel Christopher Tolkien minden narrátorra való utalást kihagyott *A szilmarilok*ból, valóban nagyon könnyű csapdába esni, és olyan fekete-fehérnek hinni a karaktereket, amilyenek látszanak.

Az is közrejátszhat a dologban, hogy Tolkien maga határozott elveket vallott, és nem hiszem, hogy az árnyalt, valóságghú karakterekre akarta helyezni a hangsúlyt – leveleiben sokszor kifejti, hogy munkáinak legfőbb célja a morális üzenet közvetítése.

Rajz: Dolgulduri betyárok (TLV)

Olvastam, hogy megrendezed a 'Mereth Aderthad' nevű eseményt. Mondanál róla néhány szót?

Amikor tavaly Vermontba költöztem, úgy éreztem, Középföldre csöppentem – a Zöld-hegység egy eldugott részén lakom. Egy nap a barátaim viccből megjegyezték, hogy megrendezhetném a saját *Mereth Aderthad*omat az „*én Középföldémen*”, és kaptam az ötleten. Nagy vonalakban arról van szó, hogy egy Tolkien témájú összejövetelt rendezünk itt, Vermontban. Bárki eljöhet, és letáborozhat nálam vagy megszállhat a közelben – közös programokat szervezünk, és együtt élvezzük a hely szépségét. Annyi a lényeg, hogy jól szórakozzunk, és találkozassunk ezen az annyira Középfölde-szerű környéken.

Végül, de nem utolsósorban: köszönöm, hogy elfogadtad a meghívásunkat!

Nagyon szívesen – köszönöm, hogy rám gondoltatok!

A *The Silmarillion Writers' Guild* az alábbi címen érhető el:
<http://www.silmarillionwritersguild.org/>